

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

DOMINIK KOLČAVA

II. ročník – prezenční magisterské studium

Obor: hudební výchova – matematika

Missa in C P. Simona a s. Bartholomaeo – Václava Kalouse (1715-1786)

Spartace a kritická edice hudební památky

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Tomáš Hanzlík, Ph.D.

OLOMOUC 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a použil jsem jen uvedené prameny a literatury.

V Olomouci dne 7. května 2013

.....
Dominik Kolčava

Poděkování

Děkuji Mgr. Tomáši Hanzlíkovi, Ph.D. za odborné vedení diplomové práce a za poskytnutí notového materiálu pro účely této práce.

Obsah

Úvod.....	5
1 Piaristé.....	6
1.1 Piaristé a hudební výchova.....	7
1.2 Životopis P. Simona a s. Bartholomaeo -Václava Kalouse.....	8
2 Vydavatelská zpráva.....	10
2.1 Titulní strana.....	10
2.2 Party.....	10
2.3 Klíče.....	10
2.4 Posuvky.....	10
2.5 Změny v notovém zápisu	15
2.6 Číslovaný bas.....	16
2.7 Legáta, ligatury, trámce a praporky.....	16
2.8 Melodické ozdoby a artikulace.....	16
2.9 Tempa a dynamika.....	16
2.10 Rozbor.....	16
Missa in C.....	17
Závěr.....	76
Seznam pramenů a použité literatury.....	77
Anotace diplomové práce.....	78

Úvod

Diplomová práce se zabývá částmi Kyrie a Gloria ze mše C dur piaristického skladatele P. Simona a s. Bartholomaeo Václava Kalouse. V úvodní části se stručně věnuji historii řádu piaristů, jejich vztahem k hudbě a životu Václava Kalouse. Těžiště celé práce spočívá ve skladbě samotné. Při zpracovávání notového materiálu bylo postupováno podle zásad kritické edice. Partitura je psána v notografickém programu Finale 2003.

Přehled většiny Kalousových děl můžeme najít v disertaci Vincence Straky z roku 1946. Nedávno však bylo objeveno v archivu farního kostela v Litomyšli několik dalších, mezi které patří i tato mše. Účelem diplomové práce bylo vytvořit podklad k pozdějšímu provozování skladby.

1 Piaristé

O vznik piaristického řádu se zasloužil španělský kněz Josef Kalasanský. Nejprve založil v Římě roku 1597 školu, kterou mohli navštěvovat pouze chlapci z chudých rodin, nebo z rodin šlechticů, kteří se ocitli v bídě. Toto bezplatné školství slavilo úspěch a brzy získalo podporu církve. Roku 1617 se ze školského zařízení stala kongregace, jejíž členové skládali tři jednoduché sliby a 18. listopadu 1621 ji papež Řehoř XV povýšil na řád, celým názvem Řád chudobných řeholních kleriků Matky Boží zbožných škol. Piaristé zakládali mnoho dalších kolejí a jejich komunity se dostaly z Itálie až do střední Evropy. Rychlý rozvoj piaristů byl ale chápán některými jinými řády jako ohrožení, a proto usilovaly o jejich zrušení. Jedním z hlavních protivníků, kterému se téměř podařilo řád zničit, byl však z řad piaristů. Jednalo se o Maria a s. Francesca Sozzi, který udržoval úzký vztah s inkvizicí a jeho snažení bylo také podporováno Jezuity. Právě Jezuité, kteří se zabývali vzděláváním šlechty a bohatého měšťanstva, neviděli ve vzdělání chudé mládeže smysl, dokonce proti němu brojili. Argumentovali nedostatkem řemeslníků, a snažili se piaristy zdiskreditovat. Naštěstí ale dobré dílo zvítězilo a řád se podařilo zachovat.¹

O příchod piaristů na Moravu se zasloužil kardinál František Ditrichštejn, který sídlil v Mikulově a snažil se z města udělat kulturní centrum. Ditrichštejn studoval v Římě v době, kdy Josef Kalasanský zakládal první školy, a tudíž mu nebylo jeho dílo neznámé. Proto usiloval, aby piaristé působili i v Mikulově. Stalo se tak 2. června 1631, kdy přišlo osm členů řádu, aby založili první komunitu za Alpami. Kardinál dal k dispozici špitál sv. Jana Křtitele, aby zde mohli piaristé začít vyučovat. S prací začali už 20. června a brzy si získali velkou oblibu. Během dvou měsíců školu navštěvovalo už 180 žáků a jejich počet stále rostl. Za dva roky už to bylo 400 žáků.²

Usazení v Mikulově znamenalo pro piaristy velký přelom. Kolem Ditrichštejna se totiž shromažďovalo mnoho představitelů aristokracie, kteří měli velký zájem na uvedení piaristů na jejich panství.³ Roku 1633 plukovník František Magnis vítá řádové bratry ve Strážnici, kteří zde začali učit následující rok na podzim. Kardinál Ditrichštejn uvedl piaristy roku 1634 do Lipníka nad Bečvou, kde působili v bývalém bratrském domě. Gundakar z Lichtenštejna postavil piaristům novou kolej v Moravském Krumlově, kterou ale roku 1645 zničila švédská vojska. Prvním českým městem, kde se piaristé usadili byla Litomyšl (1643), za což se velkou měrou zasloužila Frebonie baronka z Pernštejna. Další komunity byly zakládány v Hornu (1657), ve Slaném (1658), v Ostrovu nad Ohří (1660) a v Kosmonosech (1688). Významnou osobností,

1 srov. ZEMEK, Metoděj, Jan BOMBERA a Aleš FILIP. *Piaristé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: 1631-1950*. 1. vyd. Prievidza: Scholae Piae, 1992, s. 3-5.

2 srov. tamtéž s. 6-14.

3 srov. NEUMANN, Augustin Alois. *Piaristé a český barok*. Přerov, 1933. s 9.

kteřá přispěla k rozvoji řádu byl olomoucký biskup Karel z Lichtenštejna, který povolal piaristy do Kroměříže (1687), Staré Vody (1690) a do Příboru (1694). Piaristé dále přicházeli do Vídně (1697), Benešova (1704), Rychnova nad Kněžnou (1714), Rastattu (1715), Bílé Vody (1724), Bruntálu (1731) a Gleissdorfu (1645).⁴

Uvedené komunity patřily do provincie Germania, kterou ustanovil Josef Kalasanský roku 1634. V roce 1651 se tato provincie rozdělila na dvě části. Vznikla tak provincie česko-moravsko-slezská a rakouská. V česko-moravsko-slezské provincii dále vnikaly komunity v Praze (1752), v Hustopečích (1757), v Kirchbergu (1758), v Brandýse nad Labem (1759), v Kirnu (1759), v Kyjově (1760), v Českých Budějovicích (1762), v Moravské Třebové (1762), v Novém Boru (1763), v Mostu (1768), v Berouně (1773), v Doupově (1775), v Kadani (1803), v Brně (1809), v Rakovníku (1830), v Liberci (1837) a v Nepomuku (1867). Císařskými dekrety z roku 1781 byly kláštery odděleny od římského vedení a nastalá situace pomalu vedla k úpadku řádu, jehož likvidaci dovršily obě světové války.⁵

V roce 1991 umírá poslední piarista na našem území. Strážnický rodák arcibiskup Jan Graubner se rozhodl obnovit tradici piaristů u nás a roku 1994 pozval členy řádu ze Slovenska, kteří znovu obnovili činnost ve strážnickém klášteře. V současnosti zde působí bratři z Polska.

1.1 Piaristé a hudební výchova

Mikulov byl hudebním centrem už před nástupem piaristů. Kardinál Ditrichštejn studoval v Itálii, udržoval styky s Prahou i Vídní a tudíž se dobře orientoval v současném umění. Proto také zaměstnával mnoho hudebníků a vydržoval dvorní kapelu. Kromě světské hudby dbal na duchovní hudbu. K tomu účelu založil hudební seminář při kostelu sv. Václava, ve kterém bylo vychováváno několik chlapců. Druhý seminář fungoval při Loretě. Jednáním o uvedení piaristů do města pověřil kardinál Ditrichštejn svého asistenta biskupa Gramaye, ten požadoval přítomnost hudebně vzdělaného člověka, který by měl na starost provozování hudby. Tomuto přání bylo vyhověno až 10. listopadu 1632, kdy přišel piarista Carolus Giacomo a Conceptione, který se ujal i vedení loretánského semináře. Hudební výchova ještě nebyla v piaristických školách součástí běžného vyučování.⁶

Stanovy řádu povolovaly pouze zpěv gregoriánského chorálu. Vícehlasá a figurální hudba byla však v Itálii tak oblíbená, že začala pronikat i do liturgie při velkých slavnostech. Podobně tomu bylo i v Mikulově a dalších piaristických kolejích. Avšak provozování vícehlasé hudby při bohoslužbách bylo v roce 1637 provinciální kapitulou zakázáno, toto omezení trvalo až do roku 1658. V této době začali piaristé hudebně vzdělávat své členy a do noviciátu byli přednostně přijímáni muzikanti. Hudba se totiž měla stát plnohodnotným vyučovacím předmětem, což by

4 srov. ZEMEK, Metoděj, Jan BOMBERA a Aleš FILIP. *Piaristé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: 1631-1950*. 1. vyd. Prievidza: Scholae Piae, 1992, s. 29-65.

5 srov. tamtéž s. 67-68.

6 srov. tamtéž s. 167-169

ještě zvýšilo konkurenceschopnost proti jezuitům. V těchto letech tak u piaristů narostl počet učitelů hudby, zpěváků a instrumentalistů, kteří plně uspokojovali hudební potřeby všech komunit u nás. Hlavním úkolem byl důstojný hudební doprovod při mši. Základem byla znalost gregoriánského chorálu, ten však postupně ustupoval polyfonii a figurální hudbě. Kromě duchovní hudby pěstovali piaristé také operu a doprovázeli svá divadelní představení. O vysoké úrovni svědčí obliba piaristických hudebníků u šlechty, která jejich služeb hojně využívala. Zpočátku členové řádu a jejich žáci prováděli převážně italská díla, protože byli v dobrém kontaktu se svými spolubratry v Itálii. Postupně se ale zvyšoval počet skladatelů činných v kláštorech u nás.⁷

Jako autoři skladeb tohoto období uložených v piaristických archivech jsou uvedeni: Jaroslav Lekel a Matre Dei (1671-1712), Eduardus Zinner a s. Antonio (1675-1750), Richardus Leiner a Jesu (1675-1726), Marianu Klar a s. Anna (1691-1733), Remigius Mašát a s. Erasmo (1692-1747), Anselmus Hönl a s. Maria Magdalena (1677-1747), Georgius Link a s. Joane Evang. (1674-1698), Antoniu Karl a s. Christophoro (1691-1754), Oswaldus Richter a s. Caecilia (1687-1737), David Kopecký a s. Joanne Baptista (1696-1758), Zacharias Schubert a s. Elizabeth (1701-180), Wolfgang Ordner ab Omnibus sanctis (1720-1759), Andrea Cosinus Matoušek a s. Floro (1718-1758), Norbertu Reilich a s. Agnete (1716-1788), Erasmus Koutník a s. Remigio (1740-1804), Johanes Carolus Floder a s. Romano (1738-1773) a dva nejvýraznější skladatelé Simon Kalous a s. Bartholomaeo (1715-1786) a Damasus Brosmann a s. Hieronymo (1731-1798). Tito autoři patřili mezi takzvané „malé skladatele českého hudebního baroka.“ Jejich skladby byly typické bohatou melodikou a funkčností. Jestliže skladba důstojně doprovázela liturgii, plnila svou funkci a tudíž byla chápána jako dobrá, i přes její případnou nedokonalost.⁸

1.2 Životopis P. Simona a s. Bartholomaeo -Václava Kalouse

Václav Kalous se narodil v Solnici 24. ledna 1715 jako syn kantora Jana Kalouse. Roku 1736 vstoupil do piaristického noviciátu v Lipníku nad Bečvou a přijal řeholní jméno Simon a Sancto Bartholomaeo. O rok později po složení slibů byl povolán jako varhaník a učitel do Strážnice a poté byl přemístěn do Rakouska. Během šesti let strávených v komunitách ve Vídni a Hornu dokončil studium teologie. Roku 1745 se Kalous přesunul do Mikulova, kde se mimo jiné věnoval výchově vokalistů. Další působiště bylo v Kosmonosích, po dvou letech v Lipníku nad Bečvou a dále v Benešově. Roku 1752 se přestěhoval do nově založené komunity v Praze, aby zde učil na gymnáziu. V Praze zůstal čtyři roky, během kterých se věnoval skládání a studiu hebrejštiny. Následovala krátká zastávka opět v Kosmonosích než se přesunul do Slaného. Zde

⁷ srov. NEUMANN, Augustin Alois. *Piaristé a český barok*. Přerov, 1933. s 139-143.

⁸ srov. ZEMEK, Metoděj, Jan BOMBERA a Aleš FILIP. *Piaristé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: 1631-1950*. 1. vyd. Prievidza: Scholae Piae, 1992, s. 181-182.

kromě výuky na gymnáziu zastával funkci ředitele kůru a hudebního vychovatele. Dalším Kalousovým působištěm se stala Kroměříž, která mu dala dostatek prostoru ke skladatelské činnosti. Koncem roku 1762 odešel do Strážnice a roku 1769 do Litomyšle. Naposledy Kalous pobýval v Rychnově nad Kněžnou. Zde také 22. července 1786 zemřel.⁹

Během svého života měl Václav Kalous vliv na několik výrazných hudebních osobností, mimo jiné na Františka Xavera Brixiho a Damasa Brosmanna. Brosmann se pak podílel na hudebním vzdělání Bohumíra Riegra, ten učil Pavla Křížkovského a Křížkovský Leoše Janáčka. Kromě pedagogického vlivu měl Kalous úspěch i se svými kompozicemi. Jeho díla se opisovala v mnoha piaristických kláštorech a byla uváděna na kůrech ještě v polovině 19. století. Napsal přes 100 chrámových skladeb a lze ho tak označit za jednoho z nejpłodnějších skladatelů duchovní hudby 18. století v českých zemích.¹⁰

9 srov. MICHAILIDISOVÁ, Martina. *P. Simon a s. Bartholomaeo-Václav Kalous (1715-1786): Missa, spartace a kritická edice* [online]. 2011 [cit. 2012-06-16]. Diplomová práce. UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Tomáš Hanzlík. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/qoonvq/>>.

10 srov. ZEMEK, Metoděj, Jan BOMBERA a Aleš FILIP. *Piaristé v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: 1631-1950*. 1. vyd. Prievidza: Scholae Piae, 1992, s. 181.

2 Vydavatelská zpráva

Při spartaci jsem vycházel z notového materiálu, který mi poskytl vedoucí práce Mgr. Tomáš Hanzlík PhD. Jednalo se o kopie, které však byly dostatečně čitelné.

V soupisu Kalousových děl, jak jej uvádí Vincenc Straka ve své disertaci, se tato mše neobjevuje. Jedná se tedy o nově objevenou skladbu.¹¹

2.1 Titulní strana

V levém horním rohu se nachází dvakrát číslo 80, pokaždé jiným rukopisem, napravo je velké číslo 95. Pod těmito čísly uprostřed je nápis *Kyrie, & Gloria*. Následuje obsazení: *Canto, Alto, Tenore, Basso, Violino I^{mo}, & I^{do} con Organo*. Dále je uveden autor skladby *Autore P. Simone Scholarum Piarum*. V pravém dolním rohu pak nalezneme nápis: *descripsit Joannes Euphronius Stibor Ecclesiae Decanalis p.t. Inser. viens A 1771e die 6. Julü*. Jedná se tedy o opis, který pořídil v červenci roku 1771 děkan Joannes Euphronius Stibor.

2.2 Party

K dispozici jsme měli kompletní party celého obsazení. *Canto* (7 stran), *Alto* (7 stran), *Tenore* (7 stran), *Basso* (7 stran), dva party *Violino primo* (12 stran a 11 stran), dva party *Violino secundo* (9 stran a 11 stran), *Organo* (12 stran), *Violone* (11 stran).

V partituře jsme jednotlivé hlasy neřadili podle výpisu na titulní straně, ale podle edičních zvyklostí. To znamená *Violino primo, Violino secundo, Canto, Alto, Tenore, Basso, Organo et Violone*. *Organo* a *Violone* měly téměř stejný part, proto jsou zapsány v témže řádku. Části, kde *Violone* nehraje jsou psány v jiných klíčích.

2.3 Klíče

V partituře jsme upravili klíče v cantu, altu a tenoru. Původně se jednalo o mezzosopránový, altový a tenorový C klíč, které se ovšem v současnosti příliš nepoužívají, proto jsme je nahradili klíčem houslovým, u tenoru houslovým s osmičkou. C klíče se objevovaly i v organu, kde jsme je ale ponechali z provozovacích důvodů, kdy je možné pozorovat nástupy jednotlivých hlasů.

2.4 Posuvky

Dříve bylo běžné, že posuvka platila několik taktů, a proto se nevypisovala. To ovšem působí chaoticky a dnešní interpret by mohl být takovým zápisem zmaten, proto jsme tyto posuvky doplnili. V některých místech bylo ale nutné změnit i vypsanou posuvku. Veškeré námi pozměněné a doplněné posuvky jsme v partituře dali do závorky, aby si mohl interpret případně zvolit jinou alternativu. Dále pak došlo ke změně předznamenání u prvních houslí v části *Propter magnam*. Původně byl v předznamenání jeden křížek, v ostatních partech však tato část byla bez křížků, čemuž odpovídala i reálná tónina C dur. Proto jsme předznamenání sjednotili.

11 viz. STRAKA, Vincenc. *Život a dílo P. Simona a s. Barholomaeo. Příspěvek k dějinám chrámové hudby v 18. století*. Rkp. Disertace, Brno, 1946 .

Pro přehlednost přikládáme tabulku se změnami:

obsazení	takt	doba	nota	hodnota	doplněna posuvka	změněno na
Violino primo	13	1	f2	dvaatřicetinová	křížek	fis2
Violino primo	14	1	f2	dvaatřicetinová	křížek	fis2
Violino primo	19	4	f2	šestnáctinová	křížek	fis2
Violino primo	24	3	f2	dvaatřicetinová	křížek	fis2
Violino primo	25	1	f2	šestnáctinová	křížek	fis2
Violino primo	33	4	cis2	osminová	odrážka	c2
Violino primo	42	2	fis2	šestnáctinová	odrážka	f2
Violino primo	106	1	f2	dvaatřicetinová	křížek	fis2
Violino primo	108	3	f1	šestnáctinová	křížek	fis1
Violino primo	109	1	f1	osminová	křížek	fis1
Violino primo	217	4	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Violino primo	282	2	d2	čtvrt'ová	křížek	dis2
Violino primo	295	2	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Violino primo	405	1	fis1	osminová	odrážka	f1
Violino primo	530	1, 2, 3	f1	osminová	křížek	fis1
Violino primo	540	2	f2	čtvrt'ová	křížek	fis2
Violino primo	589	1	f1	půlová	křížek	fis1
Violino primo	595	1	g1	půlová	křížek	gis1
Violino primo	596	2, 3	hes1	čtvrt'ová	odrážka	h1
Violino primo	599	4	hes1	šestnáctinová	odrážka	h1
Violino primo	605	3	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Violino primo	664	1	c3	osminová	křížek	cis3
Violino primo	812	4	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Violino primo	821	2	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino primo	822	2	c2	osminová	křížek	cis2
Violino primo	822	3	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Violino primo	849	4	f2	čtvrt'ová	křížek	fis2
Violino primo	853	4	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Violino primo	856	4	f2	čtvrt'ová	křížek	fis2
Violino secundo	14	4	f1	šestnáctinová	křížek	fis1
Violino secundo	15	3	f1	dvaatřicetinová	křížek	fis1
Violino secundo	20	1	f2	čtvrt'ová	křížek	fis2
Violino secundo	24	3	f2	dvaatřicetinová	křížek	fis2
Violino secundo	55	1	h	osminová	béčko	hes
Violino secundo	106	1	f2	dvaatřicetinová	křížek	fis2

Violino secundo	108	3	f1	šestnáctinová	křížek	fis1
Violino secundo	109	1	f1	osminová	křížek	fis1
Violino secundo	158	2	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	178	3	f1	půlová	křížek	fis1
Violino secundo	188	2	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	196	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	197	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	206	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	207	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	217	1	f1	půlová	křížek	fis1
Violino secundo	242	3	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	289	3	fis1	šestnáctinová	odrážka	f1
Violino secundo	327	2	c1	osminová	křížek	cis1
Violino secundo	343	2	c1	osminová	křížek	cis1
Violino secundo	353	2	c1	osminová	křížek	cis1
Violino secundo	585	2	a1	čtvrt'ová	béčko	as1
Violino secundo	589	1	e1	osminová	béčko	es1
Violino secundo	590	1	e1	osminová	béčko	es1
Violino secundo	591	1	d1	osminová	béčko	des1
Violino secundo	597	3	hes1	osminová	odrážka	h1
Violino secundo	598	3	hes1	osminová	odrážka	h1
Violino secundo	797	1	f1	půlová	křížek	fis1
Violino secundo	797	3	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Violino secundo	821	1	c2	půlová	křížek	cis2
Violino secundo	822	1	f1	celá	křížek	fis1
Violino secundo	832	2	f1	osminová	křížek	fis1
Canto	33	4	cis2	osminová	odrážka	c2
Canto	347	2	c2	šestnáctinová	křížek	cis2
Canto	347	3	g1	šestnáctinová	křížek	gis1
Canto	437	3	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Canto	587	3	e2	šestnáctinová	béčko	es2
Canto	588	3	e2	šestnáctinová	béčko	es2
Canto	588	4	h1	osminová	béčko	hes1
Canto	600	1	hes1	čtvrt'ová	odrážka	h1
Canto	821	1	f2	čtvrt'ová	křížek	fis2
Canto	821	2	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Canto	822	2	c2	osminová	křížek	cis2

Canto	822	3	c2	čtvrt'ová	křížek	cis2
Alto	16	3	f1	čtvrt'ová s tečkou	křížek	fis1
Alto	17	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Alto	20	1	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Alto	44	1	e1	půlová	béčko	es1
Alto	177	3	f1	půlová	křížek	fis1
Alto	178	3	f1	půlová	křížek	fis1
Alto	204	2	cis1	čtvrt'ová	odrážka	c1
Alto	206	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Alto	217	1	f1	půlová s tečkou	křížek	fis1
Alto	348	3	c1	šestnáctinová	křížek	cis1
Alto	597	3	hes1	osminová	odrážka	h1
Alto	598	3	hes1	osminová	odrážka	h1
Alto	638	1	fis1	čtvrt'ová	odrážka	f1
Alto	797	1	f1	půlová	křížek	fis1
Alto	797	3	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Alto	798	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Alto	808	4	f1	čtvrt'ová	křížek	fis1
Alto	820	1	f1	půlová	křížek	fis1
Alto	821	1	c2	půlová	křížek	cis2
Alto	822	1	f1	celá	křížek	fis1
Alto	832	2	f1	osminová	křížek	fis1
Alto	836	1	g1	půlová	křížek	gis1
Tenore	102	3	f	osminová	křížek	fis
Tenore	103	2	c1	šestnáctinová	křížek	cis1
Tenore	103	3	f1	šestnáctinová	křížek	fis1
Tenore	147	3	f	půlová	křížek	fis
Tenore	181	1	f	půlová	křížek	fis
Tenore	199	3	g	půlová	křížek	gis
Tenore	200	3	g	půlová	křížek	gis
Tenore	221	2	h	osminová	béčko	hes
Tenore	231	1	f	půlová	křížek	fis
Tenore	233	1	g	půlová	křížek	gis
Tenore	443	2	f	čtvrt'ová	křížek	fis
Tenore	532	2	f	čtvrt'ová	křížek	fis
Tenore	562	2	f1	šestnáctinová	křížek	fis
Tenore	585	2	a	čtvrt'ová	béčko	as

Tenore	594	4	cis1	osminová	odrážka	c1
Basso	104	2	f	šestnáctinová	křížek	fis
Basso	109	3	f	osminová	křížek	fis
Basso	113	2	f	osminová	křížek	fis
Basso	134	3	f	půlová	křížek	fis
Basso	164	3	f	půlová	křížek	fis
Basso	207	2	f	osminová	křížek	fis
Basso	215	2	f	osminová	křížek	fis
Basso	217	1	f	čtvrt'ová	křížek	fis
Basso	526	3	f	šestnáctinová	křížek	fis
Basso	527	2	f	osminová	křížek	fis
Basso	528	2	f	čtvrt'ová	křížek	fis
Basso	532	3	f	osminová	křížek	fis
Basso	534	1	g	šestnáctinová	křížek	gis
Basso	534	3	f	šestnáctinová	křížek	fis
Basso	552	2	f	osminová	křížek	fis
Basso	566	2, 3	f	šestnáctinová	křížek	fis
Basso	599	1	hes	šestnáctinová	odrážka	h
Basso	821	3	f	půlová	křížek	fis
Organo	48	4	fis	osminová	odrážka	f
Organo	64	1	f	dvaatřicetinová	křížek	fis
Organo	100	1	f	osminová	křížek	fis
Organo	121	1	f	dvaatřicetinová	křížek	fis
Organo	147	3	f	půlová	křížek	fis
Organo	164	3	f	půlová	křížek	fis
Organo	181	1	f	půlová	křížek	fis
Organo	199	3	g	půlová	křížek	gis
Organo	200	3	g	půlová	křížek	gis
Organo	207	2	f	osminová	křížek	fis
Organo	215	2	f	osminová	křížek	fis
Organo	217	1	f	čtvrt'ová	křížek	fis
Organo	221	2	h	osminová	béčko	hes
Organo	231	1	f	půlová	křížek	fis
Organo	233	1	g	půlová	křížek	gis
Organo	305	4	cis	osminová	odrážka	c
Organo	487	3	fis	šestnáctinová	odrážka	f
Organo	556	2	f	šestnáctinová	křížek	fis

Organo	595	3	Hes	osminová	odrážka	H
Organo	599	1	hes	šestnáctinová	odrážka	h
Organo	821	3	f	půlová	křížek	fis

2.5 Změny v notovém zápisu

Kromě posuvek jsme na některých místech museli změnit i výšky a délky not.

obsazení	takt	doba	nota	hodnota	změna hodnoty	změna výšky noty
Violino primo	269	1	c2	půlová s tečkou	celá	-
Violino primo	277	2	g1	osminová	-	fis1
Violino primo	502	2	h	šestnáctinová	-	c1
Violino primo	619	1, 2	c2	šestnáctinová	-	d2
Violino primo	619	2	a1	osminová	-	h1
Violino primo	619	2	g1	šestnáctinová	-	a1
Violino secundo	6	2	g1	čtvrt'ová	2 osminové	a1, g1
Violino secundo	301	2	c1	čtvrt'ová	-	h
Violino secundo	318	1	e1	celá	čtvrt'ová	-
Violino secundo	528	1	c1	osminová	čtvrt'ová	-
Violino secundo	578	3	a	půlová	-	h
Violino secundo	591	2	g1	2 osminové	-	des1
Canto	20	4	e2	osminová	šestnáctinová	-
Canto	253	1	a1	půlová	půlová s tečkou	-
Canto	253	3	h1	čtvrt'ová	osminová	-
Canto	253	4	c2	čtvrt'ová	osminová	-
Canto	475	2	c2	čtvrt'ová	osminová	-
Canto	475	3	h1	čtvrt'ová	osminová	-
Canto	475	4	c2	osminová	čtvrt'ová	-
Canto	475	4	d2	osminová	čtvrt'ová	-
Alto	202	3	e1	půlová	-	h
Alto	203	1	Chyběl celý takt, byl doplněn podle 2. houslí.		půlová	c1
Alto	203	3			půlová	e1
Tenore	118	1	a	půlová	čtvrt'ová	-
Tenore	567	2	a	osminová	čtvrt'ová	-
Tenore	856	4	g1	čtvrt'ová	-	fis1
Basso	458	Vložen prázdný takt				
Organo	272	1	H	osminová	-	d
Organo	335	1	h	osminová	-	c1

2.6 Číslovaný bas

V partu organa byl číslovaný bas umístěn nad notovou osnovou, v partituře jsme ho zapsali pod osnovu. Ke změně došlo v taktu 102, kde jsme na první době napsali odrážku místo křížku.

2.7 Legáta, ligatury, trámce a praporky

V instrumentálních partech jsme se legáta a ligatury snažili zachovat v nezměněné podobě. Na několika místech jsme je však doplnili. Například v pasážích, kdy oboje housle hrají totéž, ale legáta jsou jen u jedné. Co se týče vokálních partů, doplnili jsme legáta u melismat. Trámce a praporky jsou opsány téměř beze změn. Drobné změny jsou u houslí v části *Domine* (takt 487-576), kdy jsme půlové s proškrtnutými stopkami, které měly být hrány portamento vypisovali z důvodu přehlednosti.

2.8 Melodické ozdoby a artikulace

V partech se z melodických ozdob nachází jen přírazy a trylky, které jsme zachovali nezměněné. Podobně jsme zachovali i artikulaci.

2.9 Tempa a dynamika

V partech se objevovala tato tempová označení: *Allegro, Allo, Andante, Andnte, Andte, Adagio, Adag, Allabreve*. V naší edici používáme pouze *Allegro, Andante, Adagio a Allabreve*. Pro dynamiku bylo používáno označení *piano, pia, pi, p, forte, for, f*, což bylo omezeno pouze na *p* a *f*.

2.10 Rozbor

Missa obsahuje pouze části *Kyrie* a *Gloria*. *Kyrie* se dělí dále ještě na části *Kyrie, Christe* a *Kyrie* podle jednotlivých vět liturgického textu. První část je sborová, ve druhé se jedná o sólovou árii pro tenore a basso, třetí část je psána jako čtyřhlasá fuga. *Gloria* se dělí na devět částí. Zcela chybí *Gloria in excelsis Deo*, které zpíval kněz na chorální nápěv *Missa mundi*. V notách je až *Et in tera*, část psaná pro sbor tutti, následuje árie cantu s altem *Laudamus* a krátké sólo pro basso *Gratias*. Mše pokračuje sborem *Propter magnam*, árií *Domine* (tenore + basso), sborem *Quitollis*, ve kterém má krátké sólo canto a poté i tenore, a altovou árií *Quoniam*. Závěr celé skladby spočívá v krátkém sboru *Cum sancto* a čtyřhlasé fuze *In gloria*. *Missa in C* neobsahuje části *Credo, Sanctus, Agnus Dei*. Ty se zpívaly s velkou pravděpodobností na chorální nápěv *Missa mundi*. Proč tyto části Kalous v *missa in C* nezhudebnil můžeme zdůvodnit zákazem používání figurální hudby v liturgii z roku 1637. Zákaz byl sice v době vzniku této skladby již zrušen, avšak doporučení doprovázet liturgii gregoriánským chorálem přetrvává až dodnes. Mohlo tak dojít ke kompromisu, kdy byla mše zahájena slavnostní hudbou ale dál už nebyla rušena.